

«ПРЫНЦЫП ВАЕННАЙ НАВУКІ — АПЕРАДЖАЦЬ ЧАС»

Якія распрацоўкі вядуцца ў абароннай сферы

Без навукі краіна развівацца не можа — аб гэтым кіраўнік дзяржавы казаў падчас сустрэчы з рабочай групай на аналізе дзейнасці Нацыянальнай акадэміі навук у пачатку снежня. Навуковага суправаджэння патрабуе практычна кожная сфера жыццядзейнасці. Ад своечасовых распрацовак залежыць не толькі жыццё канкрэтнага чалавека, але і развіццё цэлай дзяржавы. Менавіта навука вызначае арыенціры, куды варту рухацца далей. І ваенная сфера не выключэнне.

Якія навуковыя распрацоўкі вядуцца ў абаронным ведамстве, наколькі яны адпавядаюць сучасным рэаліям і ці просты шлях у ваенную навуку, «Звяздзе» раскажаў намеснік начальніка Генеральнага штаба Узброеных Сіл па навуковай рабоце, кандыдат тэхнічных навук, палкоўнік Віктар ТУМАР.

— **Віктар Аляксандравіч, ці ідзе ваенная навука ў нагу з часам?**

— Прынцып ваеннай навукі — апераджаць час. Паколькі мы займаемся прыкладной навукай, непасрэдна арыентаваны на атрыманне прыкладнага выніку. Глядзім у будучыню, абавіраючыся на ацэнку вопыту тых ваенных узброеных канфліктаў, якія адбываюцца вакол нас. Уважліва праводзім аналіз і даём рэкамендацыі органам ваеннага кіравання, яны выкарыстоўваюцца падчас планавання будаўніцтва і развіцця Узброеных Сіл. Нашы вучоныя ўдзельнічалі ў распрацоўцы Канцэпцыі нацыянальнай бяспекі і Ваеннай дактрыны. У аснове гэтых дакументаў — добрая навуковая прапрацоўка. Без сур'ёзнай навуковай асновы, напэўна, гэтыя дакументы не атрымаліся б такімі, якімі мы іх бачым.

— **Якія канкрэтныя навуковыя распрацоўкі ўкараняюцца ў войскі?**

— Нельга замыкацца на ўзорах узбраення і ваеннай тэхнікі. Вынікі

навуковай работы значна шырэйшыя. Па-першае, гэта статутныя дакументы, над якімі ў тым ліку працуюць нашы вучоныя. Яны датычацца развіцця форм і спосабаў прымянення Узброеных Сіл.

— **Узяць таго ж Аляксандра Македонскага: у некаторых бітвах яго войска было меншае за войска яго праціўнікаў, але чаму перамагаў? Найперш — дзякуючы правільнай тактыцы. Такіх прыкладаў, калі бітва выйграецца меншай колькасцю людзей, у гісторыі шмат.**

Той вынік, які нашы вучоныя выдаюць разам з органамі ваеннага кіравання, вельмі значны. Па-другое, ваеннаслужачыя займаюцца распрацоўкай спецыяльнага праграмага забеспячэння. Аўтаматызацыя працэсаў кіравання войскамі з'яўляецца важным аспектам: дзякуючы сучасным тэхналогіям,

можна апераджаць праціўніка ў прыняцці рашэнняў. Па-трэцяе, навукоўцы ў пагонах распрацоўваюць інавацыйныя ўзоры ўзбраення і ваеннай тэхнікі. Шчыльна працуем з арганізацыямі Дзяржаўнага ваенна-прамысловага камітэта, Нацыянальнай акадэміяй навук, Дзяржаўным камітэтам па навуцы і тэхналогіях. Кансалідуем свае намаганні для таго, каб мінімізаваць сродкі для атрымання жаданага выніку. Яшчэ адзін кірунак — генеральдыка: распрацоўваем сімвалы, медалі, знакі адрознення.

— **На нядаўняй нарадзе Прэзідэнт казаў, што далей без навукі развіваць краіну нельга. Як для сябе ўспрынялі гэты пасыл кіраўніка дзяржавы?**

— Прэзідэнт заўсёды мае рацыю. Ёсць краіны, у якіх узровень развіцця навукі прадвызначыў іх будучыню. Маючы новыя сучасныя тэхналогіі, гэтыя краіны з'яўляюцца найбольш паспяховымі ва ўсіх сферах. А тэхналогіі ствараюцца вучонымі. Мы паставілі перад сабой задачу па паляпшэнні напісання дысертацыйных даследаванняў, павелічэнні колькасці абарон. Калі ў нас з'явіцца высокакваліфікаваныя спецыялісты, тады мы можам казаць ужо аб больш значных выніках.

— **Кіраўнік дзяржавы заўважыў, што ў нас мала прарыўных**

даследаванняў. Ці ёсць такія ў ваеннай сферы?

— Гэтым можа пахваліцца наша медыцына. Добрыя вынікі мы атрымліваем, працуючы сумесна з Акадэміяй навук.

— **Прайшло стагоддзе менадзялеевых, калі адзін вучоны мог здзейсніць адкрыццё. Цяпер працуюць вялікія калектывы. Патрэбны лабараторная база, кансалідацыя намаганняў, каб атрымаць добры вынік.**

У галіне лазераў мы знаходзімся на сусветным узроўні. Добрыя вынікі маем у галіне распрацоўкі алгарытмікі і праграмавання. Гэта паспяховыя праекты з задзелам на будучыню. Ёсць работы па стварэнні аб'ектаў, якія будуць працаваць на новых фізічных прынцыпах. Сумесна з Акадэміяй навук працуем у галіне радыёлакацыі: бачым праблему выяўлення дронаў невялікага памеру ў гарадах. Прычым ствараем такія радыёлакацыйныя сістэмы, якія не будуць наносіць шкоду здароўю жыхароў. Працуем і ў галіне гукаметрычных комплексаў. Добры задзел па аптычных прыборах: тыя прадпрыемствы, з якімі мы супрацоўнічаем, выпускаюць вельмі якасную прадукцыю.

— **А што датычыцца беспілотных лятальных апаратаў? Гэты кірунак як ніколі актуальны...**

— У нас ёсць паспяховыя прадпрыемствы, якія выпускаюць нават рэактыўныя беспілотнікі. Магчыма, гэта не прарыўныя тэхналогіі, але тое, што сучасныя і вельмі запатрабаваныя — дакладна. Фарміруецца магутная вытворчасць, якая будзе працаваць

у гэтым кірунку. Нельга казаць, што беспілотнікі патрэбны толькі Узброеным Сілам. Беспілотны лятальны апарат — аб'ект дваінога прызначэння. Іх актыўна выкарыстоўваюць лясгасы, службы па ахове прыроды, аграрыі. Міністэрства па надзвычайных сітуацыях з дапамогай беспілотнікаў кантралюе пажаранебяспечную абстаноўку, шукае людзей, якія заблукалі ў лесе. Неабходныя дроны і ў дзейнасці Міністэрства ўнутраных спраў. Выкарыстоўваюцца БПЛА і для ацэнкі цэласнасці камунікацый. Што датычыцца Узброеных Сіл, мы прад'яўляем да беспілотнікаў вельмі высокія патрабаванні. У выніку, калі дрон, які ажыццяўляў праверку камунікацый, здзейсніў аварыйную пасадку, адбываецца страта матэрыяльнага сродку і часу. У нас жа цана — гэта жыццё.

— **У чым бачыце перспектывы развіцця ваеннай навукі?**

— У прыярытэце — работа з людзьмі. На базе суб'ектаў навуковай дзейнасці плануем стварыць навукова-вытворчыя цэнтры, каб можна было выпускаць доследныя ўзоры ўзбраення і ваеннай тэхнікі. Перспектывы ваеннай навукі шчыльна звязаны з новымі прарыўнымі тэхналогіямі. Цяперашні трэнд — развіццё і ўкараненне робататэхнікі ў войскі. Ужо працуем у гэтым кірунку.

— **Перспектывы ваеннай навукі шчыльна звязаны з новымі прарыўнымі тэхналогіямі. Цяперашні трэнд — развіццё і ўкараненне робататэхнікі ў войскі. Ужо працуем у гэтым кірунку.**

Вераніка КАНЮТА.
Фота Яна ГАРБАНЮКА.